

La cançó de Mestre Jan

Mestre Jan és de la farga,
de la farga de Sant Joan,
Camprodon, lo té a l'esquerra,
i Ripoll, lo té al davant.
Martinet, aixafa el ferro,
que llatí roda el volant.

Pam! pam!

Pam! pam!

Visca la farga! Visca la farga!

Pam! pam!

Pam! pam!

Visca la farga i Mestre Jan!

Mestre Jan cantava un dia,
n'era un dia de bon sol;
per cantar cançons boniques
Mestre Jan s'hi pinta sol.
Martinet, aixafa el ferro,
Que el volant ja dóna el volt.

«-Quina vida és com la nostra,
més que sia amb greu treball?
Lo renom de nostra farga
prou s'estén ben per avall...
Martinet, aixafa el ferro,
que l'està esperant lo mall.

»Sense fargues no hi hauria
cap enginy de guerra o pau,
que del món i ses entranyes
sols lo ferro en té la clau.
Martinet, pica i repica,
que a l'enclusa bé li plau.

»No hi hauria tampoc relles,
ni el goret fóra llaurat;
ni hi hauria esporg pels arbres,
ni tampoc sega pel blat.
Martinet, pica i repica,
ton remor a l'orella és grat.

»Minyons meus, aneu de pressa,
que de ferro llest no en tinc;
los ferrers s'estan en vaga,
de sentir'ls queixar ara vinc.
Martinet, pica i repica,

fes que senti lo teu trinc.

»Si me'n feu polida feina,
la cançó jo us cantaré,
la cançó que vos agrada,
la cançó que jo vaig fer.
Martinet, masega el ferro,
martinet, masega'l bé.

»Burxadors, preneu la burxa;
fonedors, vora el fornal.
Tots mà a l'eina, i bona via;
treballeu-me tots com cal,
que ara va la cançoneta,
la cançó de la destrai:

Pam! pam!

Pam! pam!

Visca la farga! Visca la farga!

Pam! pam!

Pam! pam!

Visca la farga i Mestre Jan!

II

"Fa molts anys, quan se sentien
sometents pertot arreu,
quan la pobra Catalunya
del francès duia la creu,
va sortir d'aquí el meu pare
amb cap baix i lleuger el peu.

Ganivet duia a la faixa,
a la dreita una destrai;
la destrai que aquí fou feta,
lo que és dir-vos-ho no cal,
va sortir d'aquesta farga,
la va fondre eixa fornai.

Tot lo tall l'enrivetava
lo millor acer que es sol fer:
lo tascó n'era obra mestra,
i lo mànec, de freixer.
Si pesava tretze. lliures,
bé ho pot dir el balanç que té.

Una filla que ell tenia,
diu que algú la hi va robar;
quan mon pare va saber-ho

la destral ne va forjar,
i una fresca matinada
feina i farga va deixar.

Passa obagues i solanes,
passa afraus, travessa ponts;
en les baumes no hi reposa,
no fa cas d'ombres ni fonts.
Si cau pluja, s'hi rabeja,
res li fan los llamps ni els trons.

Des del cim de la carena
un poblet ovira al pla.
És captard, campanes toquen,
lo sol post fa temps és ja,
i ell, davalla que davalla,
cap al poble dret se'n va.

Quan del poble un carrer enfila,
li ha semblat sentir una veu.
Verge Santa! Si és aquella,
prou tindran de plantar creu.
Com que és fosca la vetllada,
més que guaita, res ell veu.

D'una xica finestreta,
ne mig bada el finestró;
la finestra és enreixada,
l'ull hi passa, si el cos no.
Del que veu dins de la cambra,
ja n'hi ve greu tremolor.

Pren l'anella de la porta,
son truc fa de mal sentir.
Al terç truc la porta s'obre...
Gran remor dintre s'oí.
L'endemà es parla pel poble
d'un francès mort que hi ha allí.

Quan l'aubada clarejava,
lo meu avi em despertà;
a la porta de la farga,
lo meu pare va trucar.
La destral que a la mà duia,
d'aquell clau la va penjar.

Si la vora n'era oscada,
no ho estranyarà ningú;
quan hi ha un grop dintre la fusta,

no hi ha tall ni tremp segur.
Era negra de la vora,
que era sang ne va dir algú.”

»De germana si en tenia
los meus pares ho sabran.
Si algun cop ne fèiem festa,
me portaven a Sant Joan:
una monja quan me veia
se posava a fer un gros plant.»

Pam! pam!

Pam! pam!

Visca la farga! Visca la farga!

Pam! pam!

Pam! pam!

Visca la farga i Mestre Jan!

Francesc Pelagi Briz, *La Cançó de Mestre Jan*, Flor Natural Jocs Florals de Barcelona, 1871. Text a partir de l'edició de Joaquim Molas, *Poesia catalana romàntica*, Edicions 62, 1974, p.110-114.